

AUTOCORRECTIE

ETGAR KERET

AUTOCORRECTIE

Vertaald uit het Hebreeuws
door Ruben Verhasselt

Wereldbibliotheek

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *Otokorekt*. Kinneret, Zmora, Dvir – Publishing House Ltd.

© 2024 Etgar Keret

© 2025 Nederlandse vertaling Ruben Verhasselt / Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is
uitdrukkelijk niet toegestaan.

*All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and
similar technologies.*

Omslagontwerp Lauren Peters-Collaer

Omslagbewerking Rouwhorst + Van Roon

Foto auteur © Yanai Yechiel

NUR 304

ISBN 9789463812184

www.wereldbibliotheek.nl

Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers

Voor Chamutal

INHOUD

9	Een wereld zonder selfiesticks
19	Gondel
32	De druppel
38	Mesopotamische hel
41	Mitswa
51	Moderne dans
55	Soulo
61	Als nieuw
67	Genesis, hoofdstuk o
73	Olijven, of: End of the World Blues
75	Uitgesproken meningen over brandende kwesties
82	Autocorrectie
90	De toekomst is niet wat ze geweest is
94	Georganiseerde excursie

99	Buiten
102	Hond om hond
112	Rij
117	Director's cut
119	Zwaartekracht
126	Chinese vrijgezellendag
129	Slapeloosheid
131	Zen voor beginners
136	Eekhoorns
145	Het leven: juiste voorinformatie
147	Een hypothetische vraag
152	Gezondheidssigaret
159	Wie weet beter dan wij
162	Aardbeving
172	Geen weg terug
178	Randjes
185	Voor de vrouw die alles heeft
195	Toewijding
202	Ijsbeer

EEN WERELD ZONDER SELFUESTICKS

Achteraf gezien had ik niet moeten schreeuwen tegen Niet-Debbie. Debbie zelf zei altijd dat schreeuwen niets oploste. Maar wat doe je als je een week eerder in tranen op het vliegveld afscheid hebt genomen van je vriendin, die naar Australië vertrok voor haar PhD, en je komt haar ineens, alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, in de East Village tegen in de Starbucks?

Ze was er de caissière lastig aan het vallen met vragen over de melkvervangers in hun zaak, en toen ik haar vroeg hoe ze terug had kunnen komen naar New York zonder mij in te lichten, staarde ze me koeltjes aan en zei kribbig: 'Meneer, ik weet niet wie u bent. U haalt me vast door elkaar met iemand anders.' Op dat moment sloegen bij mij de stoppen door. Laten we zeggen dat ik na meer dan twee jaar samenzijn een iets respectvoller antwoord had verwacht. In plaats van in discussie te gaan, stond ik daar gewoon

midden in de Starbucks al haar intieme kenmerkende persoonsgegevens uit te schreeuwen, inclusief het litteken op haar rug van de val tijdens ons uitje in Yosemite Park en de dikke, harige moedervlek in haar linkeroksel. Niet-Debbie zei niets terug en keek me alleen maar verbluft aan terwijl twee Starbucks-medewerkers me naar buiten sleepten.

Ik ging op straat op een bankje zitten en begon te huilen. Toen Debbie me vijf weken daarvoor had gezegd dat ze naar Australië verhuisde, was ik kapot geweest, maar had begrepen dat uit elkaar gaan onvermijdelijk was: haar was een promotiebeurs aangeboden aan de University of Sydney en ik was juist aangesteld als teamleider bij een van de hotste start-ups in New York. En inderdaad, het afscheid was pijnlijk geweest, maar niet kwetsend en vernederend, zoals die kille ontmoeting in de Starbucks.

Nog in tranen voelde ik een tedere hand op mijn schouder en toen ik opkeek, zag ik Niet-Debbie naast me staan. 'Je moet begrijpen,' zei ze op fluisterton, 'ik zie er misschien uit zoals zij, met de moedervlek en al, maar ik ben haar niet, echt niet!'

Niet-Debbie en ik gingen naar een andere, pretentieuze koffietent op Third Avenue. Ze bestelde een slappe koffie verkeerd met veel schuim, net als Debbie altijd deed, staarde me aan met een onderzoekende blik, die ik ook kende, en begon me het waanzinnigste verhaal te vertellen dat ik ooit had gehoord. Ook Niet-Debbie heette Deborah, maar ze was die ochtend niet vanuit Aus-

tralië naar New York gekomen, maar vanuit een parallel universum. Ik maak geen grap, dat is wat ze me vertelde tussen de slokjes van haar slappe koffie verkeerd door. En nee, ze was hier niet naartoe gekomen in het kader van een buitenaardse invasie of een mislukt wetenschappelijk experiment van het Amerikaanse leger, maar als deelnemer aan een spelprogramma op tv, getiteld *Leve het kleine verschil*, op dit moment hét kijkcijferkanon in het parallelle universum waar ze vandaan kwam.

Vijf deelnemers aan het programma werden naar een universum gestuurd dat alles bevatte wat in hun eigen wereld voorhanden was, op één ding na. En daar ging het om: de deelnemers moesten dat ene vinden wat in hun oorspronkelijke wereld bestond maar in de nieuwe wereld ontbrak. Wie als eerste ontdekte wat er ontbrak en hardop het antwoord gaf, keerde onmiddellijk terug naar de televisiestudio in het universum waar hij of zij vandaan kwam en kreeg, onder applaus van het publiek, een prijs van een miljoen dollar. En terwijl de winnaar feestvierde met zijn miljoen, moesten de andere deelnemers de rest van hun leven slijten in het parallelle universum waar ze naartoe waren gestuurd. Dat klonk als een zware straf voor de verliezers en maakte het spelprogramma extra spannend, maar Niet-Debbie werd er niet warm of koud van, want ze was single en had al jaren geen contact meer met haar ouders.

Dit rare verhaal van Niet-Debbie klonk zelfs te absurd voor een leugen, maar de manier waarop ze het vertelde was zo waarachtig

dat ik het moest geloven. Het vorig seizoen, zei ze, was het spel gewonnen door een arbeidsmigrant uit Ghana, die had ontdekt dat het in het parallelle universum waar de deelnemers naartoe waren gestuurd alleen ontbrak aan selfiesticks. ‘Fucking selfie-sticks, snap je?’ zei Niet-Debbie. ‘Hoe hij erop gekomen is, ik heb geen idee.’ Ik stelde haar nog wat vragen. Ook zij bleek net als Debbie klinische psychologie te hebben gestudeerd, maar therapeut worden of promoveren was niet haar ding en daarom was ze blijven hangen in een administratief baantje aan een of ander rijk *college* in Upstate New York. Ik vertelde haar over het afscheid van Debbie. Over hoe ik haar een week geleden naar het vliegveld had gebracht en de terminal pas had verlaten toen ik haar vliegtuig naar Australië had zien opstijgen. Ze knikte en zei dat het logisch was. De deelnemers werden nooit gestuurd naar het halfmond waar hun parallellen woonden, en als Debbie niet naar Sydney was gevlogen, dan was Niet-Debbie niet opgedoken in New York maar waarschijnlijk beland in Antarctica of Auckland. ‘Ik ben blij dat ze is weggegaan,’ zei ze, en ze keek me aan met de glimlach die ervoor had gezorgd dat ik tweeënhalf jaar eerder verliefd was geworden op Debbie, ‘met alle respect voor Auckland, er gaat niets boven New York.’

Toen we de koffie hadden opgedronken, stond Niet-Debbie erop te betalen, en één seconde voordat we ieder zijns weegs gingen, toen ze zich al had omgedraaid, bood ik aan haar te helpen

het spelprogramma te winnen. Om te vinden wat er in vergelijking met haar wereld ontbrak in deze wereld moest Niet-Debbie zo snel mogelijk worden blootgesteld aan zo veel mogelijk informatie, en daarin kon ik, als IT'er gespecialiseerd in databases en big data, volkomen behulpzaam zijn. Ik zag Niet-Debbie aarzelen en ik krabbelde meteen terug en zei dat als mijn hulp of het gebruik van computers dingen waren die tegen de regels van het spelprogramma ingingen –

Maar Niet-Debbie glimlachte en onderbrak me. 'Dat is het niet,' zei ze, 'ik wil je gewoon niet meeslepen in dit hele verhaal met al zijn ingewikkeldheden. Het is niet alsof ik zomaar iemand ben die je nooit eerder hebt ontmoet.'

Ik legde haar uit dat het helemaal niet ingewikkeld was. Ik had weliswaar tweeënhalf jaar lang een relatie gehad met Debbie, maar zij hier was Niet-Debbie en we hadden elkaar vandaag pas voor het eerst ontmoet, en als het uitkwam, dan was ik graag bereid haar te helpen het ontbrekende ding te zoeken. En wie weet, misschien zo tussen de bedrijven door zelfs een tv-ster te worden in een parallel universum (Niet-Debbie had me uitgelegd dat de deelnemers vierentwintig uur per dag werden gefilmd en dat de kijkers ieder van hen konden volgen op een eigen speciale zender).

Om vier uur 's nachts, na negen uur aan één stuk te hebben gezocht op technologisch, geografisch en culinair gebied (in een van

de afleveringen was het parallelle universum een wereld zonder ahornsiroop, niet te geloven, toch?), zei Niet-Debbie dat ze haar ogen niet meer open kon houden. Ik verschoonde ter ere van haar de lakens op het bed in mijn kleine eenkamerappartement en ze viel als een blok in slaap. Ik zat te kijken naar de slapende Niet-Debbie. Raar, maar ik had het gevoel dat ik haar in negen uur beter had leren kennen dan ik mijn Debbie had leren kennen in de ruim twee jaar dat we hadden samengewoond. De mogelijkheden die ze aandroeg tijdens ons speurwerk naar het ontbrekende element onthulden haar dromen, verlangens en angsten. Niet dat ze niet op Debbie leek, maar er was ook iets aan haar wat anders was: open, moedig, hypnotiserend en wild. Ik weet niet goed hoe ik het moet noemen als het gebeurt met iemand die zowel je ex-vriendin is als iemand die je voor het eerst ontmoet, maar ik werd verliefd. En terwijl Niet-Debbie bij mij in mijn eenkamerappartement sliep, zo dichtbij dat ik de geur van haar shampoo kon ruiken, stelde ik me voor hoe de vier andere deelnemers aan het spelprogramma bleven zoeken naar vliegende katten, elektrische oorreinigers, deodorant voor wenkbrauwen of wat het ook was dat in hun wereld bestond en hier ontbrak. En ik wist dat een van hen dat maar hoefde te vinden of Niet-Debbie zou hier voor altijd bij me blijven. Ik voelde mijn ogen langzaam dichtvallen.

Niet-Debbie maakte me om één uur 's middags wakker. Ze was

een beetje opgewonden en vertelde me dat de deelnemers in voorgaande seizoenen gemiddeld elf uur nodig hadden gehad om de oplossing te vinden en dat zij nu al meer dan een dag aan het zoeken was. ‘Dat was het dan,’ zei ze, ‘een van de anderen is er vast al achter gekomen.’ Ik probeerde haar te bemoedigen. Je kon tenslotte nooit weten, misschien liepen zij nu ook verward rond in Manhattan of waar ze ook terecht waren gekomen, en kon zij nog altijd winnen. ‘Misschien,’ zei Niet-Debbie, en ineens glimlachte ze, ‘maar eerlijk gezegd heb ik sinds ik aan het programma meedoe vooral fantasieën over hoe ik verlies en een nieuw leven begin in de parallelle wereld: een beter, minder pijnlijk leven dan ik daar had.’ Ik zweeg, en zij keek me aan met een zachte blik, heel anders dan alle blikken die ik ooit had gezien in de ogen van Debbie. ‘Eerlijk gezegd?’ zei ze, en met haar hand raakte ze mijn gezicht aan. ‘Wat maakt het uit wat er in deze wereld ontbreekt? Het belangrijkste is dat jij hier bent.’

In bed vroeg ik haar of ze de pil slikte, waarop zij zei dat ze toch echt hoopte dat ze van alle mogelijke parallelle werelden niet juist terecht was gekomen in een wereld zonder condooms. Dat was een grapje, maar toen ze het zei kon ik één seconde voordat ze haar zin afmaakte haar aarzeling zien, de angst dat het misschien wel zo was en dat ze het maar hoefde uit te spreken of ze zouden haar terughalen naar haar wereld en ons voorgoed van elkaar scheiden. Na de seks stelde ik voor dat we zouden overstappen op databases

op het gebied van de astronomie, geopolitiek en geschiedenis, maar ze zei dat ze liever weer wilde vrijen.

Later gingen we wandelen in Central Park en aten we worstjes. Niet-Debbie zei dat ze in de wereld waar ze vandaan kwam vegetariër was om redenen van geweten, maar dat het hier, omdat het niet haar eigen wereld was, naar haar gevoel oké was om een worstje te eten. ‘Ik wil niet winnen,’ zei ze toen we bij het meer in het park stonden, ‘ik wil niet terug. Ik wil hier blijven, bij jou.’ De rest van de dag brachten we door in de stad en lieten we elkaar onze lievelingsplekken in Manhattan zien.

Zo kwamen we terecht bij de Trinity Church. De avond was al gevallen en de Trinity was betoverend mooi verlicht, meer als een kerk in een Disneyfilm dan als een echte plek. Ik vertelde haar dat ik tien jaar geleden, toen ik net nieuw was in de stad, toevallig langs deze kerk was gelopen en nog diezelfde dag had gezworen dat ik, als ik ooit zou trouwen, het daar zou doen. Niet-Debbie lachte en zei dat het goed was dat de kerk al vaststond en dat er nu alleen nog maar iemand gevonden hoefde te worden die bereid was daar met me te trouwen. De kerk was vrij leeg, en zodra we er binnenstapten keek Niet-Debbie onrustig om zich heen, alsof ze iets zocht. Ik vroeg haar of alles oké was en ze zei van wel, dat ze alleen niet begreep waar hij was. Toen ik haar vroeg waar wie was, staarde ze me aan alsof ik achterlijk was en zei: ‘God.’ En na een korte stilte voegde ze eraan toe: ‘Dit is toch een kerk?’ Ik knikte, en ze zei: ‘Dan

moet hij hier zijn.’ Ik probeerde haar gerust te stellen. Ik zei dat ik persoonlijk niet in God geloofde, maar dat hij ook volgens degenen die wel in hem geloofden onzichtbaar was, waarop Niet-Debbie langzaam haar hoofd schudde en zei: ‘Wacht even, dus in jouw wereld heb je kerken, moskeeën en synagogen, allemaal precies zoals in die van mij, alleen is God er niet echt? Snap je wat ik zeg, dit is gewoon een wereld zonder Go...’ Ze kon haar zin niet afmaken. Tenminste niet in mijn wereld.

Het is inmiddels zes jaar geleden en ik probeer me nog altijd voor te stellen wat Niet-Debbie vanaf dat moment is overkomen. Hoe ze ineens in de glimmende televisiestudio opdook en daar werd ontvangen door een juichend publiek en een applaudiserend stel gladdie presentatoren, die haar meedeelden dat ze een miljoen dollar had gewonnen. Als ik me dat voorstel, is ze soms blij en rollen er tranen van geluk over haar wangen, maar meestal is ze bedroefd en laat ze haar blik door de studio gaan, tevergeefs op zoek naar mij. Het hart wil haar misschien gelukkig zien, maar het ego – het ego wil koppig blijven geloven dat die ene dag die we samen hebben doorgebracht net zo betekenisvol voor haar was als voor mij.

Minder dan een jaar nadat ze me door de vingers glipte, ben ik in de Trinity Church getrouwd met Debbie. Het leven in Sydney was het niet voor haar, en twee maanden na haar terugkeer in New York besloten we spontaan dat we zouden trouwen. De seks met

haar is overigens nooit gekomen tot de hoogtepunten die ik met Niet-Debbie heb bereikt, maar is aangenaam en bekend, en we hebben twee schattige, mooie kinderen gekregen, Zack en Deborah Junior, die net als ik zullen leren leven in een wereld zonder God.

GONDEL

Op zijn Tinderprofiel stond dat hij Osjik heette, dat hij achtendertig was, getrouwd, geen kinderen, en dat hij op zoek was naar een serieuze relatie. Doriet, die de wereld van de datingapps kende, was nog nooit op zo'n rare profieltekst gestuit, en de combinatie van de oenige formulering met zijn hoge jukbeenderen en enorme, blauwe ogen maakte haar nieuwsgierig genoeg om toe te stemmen in een ontmoeting.

De enige Osjik die ze ooit had gekend was een oom van haar vader, een verzekeringsagent uit Netanja, die door een haai was verscheurd. Dat was toen een groot nieuwsverhaal, en in de rouwweek stortte een angstaanjagende televisiejournaliste zich op Doriet en haar oudere zus Rotem en stond erop hen te interviewen. Rotem zei tegen de journaliste dat Osjik nu een engel was en dat ze zich hem altijd zouden herinneren, en toen de journaliste aan Doriet

vroeg wat ze zich over twintig jaar bovenal zou herinneren van oom Osjik, stamelde Doriet dat ze zich bovenal zou herinneren dat hij was opgegeten door een haai.

Voor hun eerste ontmoeting wilde Osjik om vijf uur 's middags afspreken in een Roladin-Bakery & Café. De mannen met wie ze via apps kennismaakte stonden er altijd op thuis af te spreken – als het kon hielden ze de eerste date met haar in de slaapkamer – maar hij sprak niet alleen 's middags met haar af in een koffie-en-taartjestent voor oude oma's, hij beperkte de duur van hun ontmoeting tot een uur, want 's avonds, zo legde hij uit, ging hij met zijn vrouw naar een bruiloft in het zuiden.

Ze zaten tegenover elkaar en namen slokjes van hun koffie. Doriet vroeg zich af hoelang het zou duren voordat ze ter zake zouden komen, maar Osjik nam de tijd. Ze had het idee dat hij zich tot haar aangetrokken voelde en dat hij zich daar een beetje voor geneerde. Hij stelde haar allerlei oomachtige vragen: over haar kindertijd, over haar grootste angsten, over wat voor muziek ze het liefst hoorde op vrijdagmiddag, als de hele wereld om haar heen begon te vertragen voor de sjabbat. Het hele tempo en de hele sfeer waren meer die van een afspraakje in het honk van de jeugdbeweging dan een pre-onenightstand via Tinder. Het was vreemd, en op een of andere vage manier viel die vreemdheid goed bij Doriet. Ze vond het veel prettiger Osjik te vertellen hoe ze op haar zevende van Rotem had geleerd niet bang te zijn als ze een radslag